

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 3339/2020
24.12.2020. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Слађане Накић Момировић, председника већа, Добриле Страјина, Марине Милановић, Катарине Манојловић Андрић и Бранислава Босиљковића, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Снежана Ивковић, адвокат из ..., против тужених АД „Железнице Србије“ Београд и АД за управљање јавном железничком инфраструктуром „Инфраструктура железнице Србије“ Београд, ради исплате, одлучујући о ревизији тужиле изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 1026/20 од 07.07.2020. године, у седници већа одржаној 24.12.2020. године, донео је

РЕШЕЊЕ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији тужиле изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 1026/20 од 07.07.2020. године.

УКИДАЈУ СЕ пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 1026/20 од 07.07.2020. године и Основног суда у Крагујевцу П1 1212/18 од 28.10.2019. године и предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Крагујевцу П1 1212/18 од 28.10.2019. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев којим је тражено да се тужени обавезу да тужиљи на име неисплаћене накнаде трошкова за исхрану у току рада солидарно исплате износ од 244.182,30 динара за период од 17.08.2015. године до 28.02.2018. године, у појединачним месечним износима са законском затезном каматом на начин ближе утврђен у изреци. Ставом другим изреке, одбијен је тужбени захтев којим је тражено да се тужени обавезу да тужиљи, на име неисплаћене накнаде трошкова регреса за коришћење годишњег одмора за 2015, 2016. и 2017. годину, солидарно исплате укупан износ од 159.285,00 динара у појединачним месечним износима са законском затезном каматом на начин ближе утврђен у изреци. Ставом трећим изреке, одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 1026/20 од 07.07.2020. године, одбијена је жалба тужиле и потврђена првостепена пресуда (став 1. изреке). Одбијен је захтев тужиле за накнаду трошкова другостепеног поступка (став 2. изреке).

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужила је благовремено изјавила ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене матријалног права, позивајући се на члан 404. ЗПП.

Имајући у виду различиту судску праксу у истој чињичној и правној ситуацији, изражену у пресудама Врховног касационог суда, на коју је ревидент указао, Врховни касациони суд налази да су испуњени услови из члана 404. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11, 55/14, 87/18 и 18/20), да се ревизија сматра изузетно дозвољеном, па је ради потребе уједначавања судске праксе донео одлуку као у првом ставу изреке.

Одлучујући о ревизији на основу члана 408. Закона о парничном поступку, Врховни касациони суд је нашао да је ревизија основана.

Према утврђеном чињеничном стању, тужила је код првотуженог била у радном односу по закљученом уговору о раду са анексима закључно са августом 2015. године, када је због статусних промена, њен уговор о раду пренет код друготуженог, као послодавца следбеника. Тужени АД за управљање јавном железничком инфраструктуром „Инфраструктура железнице Србије“ Београд, као послодавац следбеник, преузео је Колективни уговор послодавца претходника. Закљученом анексима уговора о раду предвиђено је да тужила има право на зараду за обављени рад и време проведено на раду, зараду по основу доприноса пословном успеху послодавца (награде, бонуси и сл.) и друга примања у складу са законом и Колективним уговором АД „Железнице Србије“, али конкретнизација тог права у погледу висине и начина исплате није извршена. Колективним уговором из 2015. године, који се у спорном периоду примењивао код тужених, одређено је да је у вредност једног радног часа укључена месечна вредност за исхрану у току рада и вредност 1/12 накнаде регреса за коришћење годишњег одмора сведена на један радни час. Тужени у листама са обрачунима зараде тужили нису исказивали новачни износ спорних накнада. Тужила тужбом у овој правној ствари потражује накнаду за исхрану у току рада и регрес за период од августа 2015. године закључно са фебруаром 2018. године, наводећи да јој у спорном периоду ове накнаде нису исплаћене. У првостепеном поступку је висина накнаде трошкова за исхрану у току рада и регреса у периоду од 13.02.2016. године до 28.02.2018. године утврђивана вештачењем према параметрима из Општег колективног уговора из 1995. године у првој варијанти, а у другој варијанти на име накнаде за исхрану у току рада у висини 15% просечне зараде по запосленом у Републици Србији и на име регреса 75% од једне просечне зараде по запосленом у Републици Србији.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су одбили захтев тужиле за накнаду трошкова за исхрану у току рада и регреса за период од 17.08.2015. године до 28.02.2018. године, налазећи да су тужили тражене накнаде урачунате приликом обрачуна зараде и утврђене кроз вредност радног часа. Осим тога, нижестепени судови су оценили да би утврђивањем висине предметних потраживања по основу рада применом Колективног уговора који је био закључен код туженог АД „Железнице Србије“ Београд („Службени гласник РС“ број 37/95 и 7/00), било повређено начело временског важења закона, јер наведени Колективни уговор није био на снази у спорном периоду, због чега није било места усвајању тужбеног захтева применом тог Колективног уговора.

Врховни касациони суд налази да се основано ревизијом указује да је побијана одлука донета уз погрешну примену материјалног права.

Законом о раду предвиђено је право запосленог на накнаду трошкова у вези са радом. Законом о раду, пре и после измена, предвиђено је право на накнаду трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора (члан 118. тач. 5. и 6), који морају бити исказани у обрачунској листи за све запослене. Одредбом члана 2. Анекса Колективног уговора туженог („Службени гласник РС“, број 4/06) измењен је члан 57. Колективног уговора, па је предвиђено да запослени има право на зараду која се састоји од зараде за обављени рад и време проведено на раду, примања за исхрану у току рада и примања за регрес за коришћење годишњег одмора. Одредбом члана 5. став 1. Анекса, измењен је и члан 61, тако што је одређена вредност радног часа за обрачун и исплату зараде за јануар – јуни 2006. године у висини 53,50 динара, а за период јули – децембар 2006. године 56,00 динара. Члан 5. став 6. Анекса прописује да је у вредност једног радног часа из ст. 1. и 2. овог члана укључена вредност за исхрану у току рада и вредност 1/12 накнаде регреса за годишњи одмор сведена на један радни час, а исто нормативно решење садржи Колективни уговор из 2015. године који је био на снази у спорном периоду. На основу овако предвиђене вредности радног часа не може се утврдити који износ представља накнаду за трошкове исхране и регреса за коришћење годишњег одмора, јер они нису исказани у номиналним износима.

Како је почев од 01.01.2006. године запосленима дато право на накнаду трошкова за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора, послодавцима је остављена могућност да својим актом утврде висину тих накнада које могу бити веће или мање од накнада предвиђених Општим колективним уговором. При томе, висина ових накнада мора бити одређена линеарно за све запослене, тако што трошкови морају бити исплаћени свим запосленима у истом износу, без обзира на стручну спрему, звање и радно место. У конкретном случају, тужени у току поступка нису доставили суду одлуку о висини ових накнада. То не искључује право тужиље на њихову исплату. Не може се прихватити закључивање нижестепених судова да су запосленима, па и тужиљи, ови трошкови исплаћени кроз висину цене рада, с обзиром да се тужени нису изјаснили о њиховој висини, нити су износ накнаде за регрес и исхрану у току рада номинално исказали у платним листама тужиље, како је то предвиђено Законом о раду. На основу изложеног, могло би се закључити да су тужени у погледу исплате тражених накнада, законске одредбе примењивали на штету запосленог. С обзиром на то да ни Анекс колективног уговора из 2006. године ни Колективни уговор из 2015. године не садрже конкретне одредбе о висини спорних накнада, тужиља може потраживати накнаду у нето износу према параметрима из ранијег Колективног уговора тужених.

Имајући у виду изложено, Врховни касациони суд је оценио да је у пресудама нижестепених судова погрешно примењено материјално право, што је последично довело до непотпуно утврђеног чињеничног стања у погледу обрачуна и висине тражене накнаде за топли оброк и регрес, датих у налазу и мишљењу вештака у две варијанте, па нема услова за преиначење нижестепених пресуда. Висина регреса и тоглог obroка може се утврдити вештачењем на основу параметара из ранијих општих аката на основу законске или судске аналогије, па ће првостени суд оценити правилност налаза и мишљења вештака на основу члана 8.ЗПП. Због тога су нижестепене пресуде морале бити укинуте и предмет враћен првостепеном суду на поновно суђење.

Првостепени суд ће у поновном поступку, водећи рачуна о правном становишту Врховног касационог суда изнетом у овом решењу, донети на закону засновану одлуку о захтеву тужиље, као и захтевима странака за накнаду трошкова поступка која зависи од исхода спора.

На основу члана 416. став 2. ЗПП одлучено је као у ставу другом изреке.

Председник већа – судија
Слађана Накић Момировић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић